

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre . . .	16 kor. — fill.
Negyedévre . . .	4 „ — „
Helyben kézbe hordva:	
Egész évre . . .	20 kor. — fill.
Negyedévre . . .	5 „ — „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre . . .	24 kor. — fill.
Negyedévre . . .	6 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fill.

NAGYVÁRAD, aug. 1.

A gabonaárak.

Ma-holnap megérjük azt, hogy a gazdaközönség nagyobb aggodalommal tekint majd a gabonaárak alakulására, mint a terméseredmények elé. Mert eljutottunk odáig, hogy a gazda boldogulásának a súlypontja a gabonaárak alakulására esik, ennek meghatározásában pedig a gazdaközönségnek elenyésző csekély része van.

Pedig a földolog mégis csak az, hogy termés legyen, mert ha termés van, a kenyérmagvakban mutatkozó természetes fogyasztás majd csak lehetővé teszi az értékesítést.

Igaz-e ez?

A gabona értékesítése mindenkoron bekövetkezik ugyan. Minthogy azonban a spekuláció üzelmek következtében az értékesítés sokszor oly árak mellett történik, melyek a termelési költségeket is alig hogy fedezik, azt kell mondanunk, hogy ez nem értékesítés, hanem elvesztegetés. Szépen van az ugyan mondva, hogy ha a gazdák csak úgy októberig visszatartanak a búzájukat, akkor a kereskedőknek a gazdák diktálnák az árakat, de hát ez épen csak szépen van mondva, de gyakorlatilag kivihetetlen. Hisz a legnagyobb része már előre eladta, a többi meg alig várja, hogy terményét piacra hozhassa, nagyon nehéz tehát itt elképzelni azt, hogy a gazdaközönséget rá lehetne venni arra, hogy gabonáját aratás után visszatartsa, hogy ezzel a tényével a gabonaárak alakulásába befolyást gyakoroljon. Igen; ha meg lennének azok a szervek,

melyek a kedvező konjunkturák kihasználását lehetővé tennék, jobban mondva, azokat előkészítenék, akkor lehetne arról beszélni, hogy miképp kell és lehet a gazdaközönséget a tőzsdei árfolyamok hullámozása ellen megvédeni.

Mindaddig azonban hiába valónak fog bizonyulni minden kísérlet abban az irányban, hogy a gabonát a gazdára tegyük értékesebbé.

Ezen állításunk igazsága azonnal kiviláglik, mihelyt az ideai gabonaár alakulást figyelemmel kísérjük.

A gabonaárak alakulása a gazdára nézve minden, csak nem kedvező. Mi ennek az oka? Talán a termés? Az nem lehet, mert a termés az idén egy pár millió mmázsával gyengébb, mint tavaly. A földmivelésügyi miniszter is legujabb jelentésében is arra hivatkozik, hogy az ideai termés szemben a múlt évi eredménnyel, jelentékenyen kevesebb lesz, nemcsak mennyiségre nézve, hanem gyengébb lesz minőségre is. A külföldi, különösen pedig a tengerentúli terméseredményeket illetőleg meg kell jegyeznünk, hogy soha oly tájékozatlanok nem voltunk a tényleges állapotot illetőleg, mint az idén. A Romániába bevándorolt székelyek tömegesen jönnek vissza hazájukba, mert a roszt aratás Romániában kenyérral ellátni nem tudja. Indiáról pedig biztosan tudjuk, hogy három éven át nem volt termése, most sincs.

Mindezeket összegezve, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy az ideai terméseredmények nem indokolják a gabonaárak mostani alakulását, mely oly irányt vett, hogy félő, miszerint a gazda az idén a termelési költségekhez sem jut.

Pedig hol van még a tisztességes polgári haszon, mely minden becsületes munkának kijár.

Fel kell tehát tételeznünk, hogy más okok játszanak közbe, melyek az árak lemorzsolását idézik elő. A Párisban mostanában megtartott nemzetközi gazdaságkongresszus kimondta, hogy a mezőgazdasági terményekre kötött azokat az üzleteket, melyeknél a cél *nem a tényleges szállítás* képezi, melyek pusztán játékműveletek, nem perelhetők. A kongresszus ezzel a határozattal körülbelül fején találta a szöveget, mikor az árdepresszió valódi okául a fedezetlen határidő-üzletet állította elé. A spekulatív határidő-üzletnek azt a fajtát, mikor sem az eladó szállítani, sem a vevő átvenni nem akar, nem tekinthetjük egyébnek, mint játéknak, már pedig azt nem tűrhetjük, hogy hazard-játék döntse el milliók sorsát.

A spekuláció szeret Németországra hivatkozni, hol eltörölték a határidő-üzletet, pedig az árak ott sem emelkednek. Ez igaz, valamint az is, hogy mindaddig nem fognak az árak emelkedni, amíg New-Yorktól Budapestig a fedezetlen határidő-üzlet gyakorol befolyást a gabonaárak alakulására. Azonban ennek eltörlésével Németországban is már elérték azt, hogy ki lehetett kerülni a veszedelmes árhullámozásokat, melyek csak a spekulációnak használnak.

Illő, hogy az általános értéknövekedésből, mely az emberi produkciónak jut, a mezőgazdasági munka is kivegye a maga részét. (K. Ö.)

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy rémes éjszaka.

(Humoreszk.)

Írta: Pauli Károly.

»Anyánk elesett, nagy beteg. Gyere azonnal! Ottó!«

Ilyen szövegű távirat riasztott fel törzsasztalom mellől. A sürgönykihordó ismerősöm volt. »Ugyan mi történhetett az Isten szerelméért?«

Természetesen rögtön utaznom kellett. »Pinczér, ide azzal a fürdő könyvvel! Az én kedves jó anyám tehát elesett! Igen, elesett és ugyan megütötte magát! Pinczér a kalauzt! De mi az Isten csodája ez? Hogy kerül anyám az én kis sziléziai városkából Rothausenbe Ottó rokonomhoz? Pinczér, azt a kutya teremését magának, siket maga, hogy még sem hozza azt uti kalauzt? . . . Hiszen egyre azt hajtotta szegény, hogy ő azt a szagot nem szenvedheti. Ottó atyám fiának ugyanis valami zsiradéküzlete volt s néha bizony megesezt, hogy a zsir az üzletben meg avasosodott. No végre itt a könyv!

Lássuk csak hamar! Berlin — Rothauseni vonal. Gyorsvonat nincs? Gyönyörű összeköttetés! Még egyenesen sem közlekedik e vonat a két hely között. De hopp! A 116 oldalon csat-

lakozás. A 10 sz. vonat Granenheimnél csatlakozik. Itt megállás van, reggeli 6 óra 15 perczkor azonban a vonat tovább indul. Nem szabad egy pillanatot sem elvesztegetni! Előre!

Természetesen eső esett. Az esőnek mindig esnie kell, ha én utazom. »Kocsis a pályaházhoz! Végre ott ültem a kocsiban! Végre valahára elindult velem a vonat!

Rémes éjszakám volt! Minél inkább távolodtunk Berlintől, annál erősebben zugott a vihar, annál hevesebben csapkodta az eső az ablaktáblákat. E mellett úgy döcögött és rázott a vonat, mintha valami ókori töltésen vinne keresztül az utja. Éjjél már régemult, midőn megérkeztünk Granenheimbe. Itt táviratoztam mindenekezt az én atyám fiának, hogy jövök, azután hely után néztem a hova faradt fejemet lehajthatnám. Csakhogy könnyebb volt ezt kigondolni, mit végrehajtani. Granenheim egészen nevének megfelelő ijesztő képet mutatott. Először azért mert olyan vaksötét volt, hogy ehhez képest az egyiptomi sötétség igazi kivilágítás számba mehet másodszer azért, mert az állomáson a hivatalból ott virrasztó főnökön kívül semmi más élő lény nem mutatkozott, harmadszor azért, mert ez egyetlen kocsi, mely a környéken egy regyedórai távolságon felfedezhető volt, egy kopott csomagszállító jármű volt, melynek azon felül még az egyik kereke is hiányzott.

Még tán ma is a granheimi pálya udvaron ácsorognám, ha vaktában neki nem vágok az éjszakának, de mivel a jószándéku és tisztességes embert szorongatott helyzetében anyalok vezérlik és ösztönszerűleg eltalálja a helyes utat, én is ráakadtam a jó örvényre, mely egy, a pályaháztól balra eső vendégfogadó felé vezetett. Az épületben még világosság látszott. A vendégszobából nagy lármá hallatszott kifelé, mely azonban rögtön elcsendesedett amint a szobába léptem.

A fogadós és fogadósnőn kívül mintegy 6—8 vendég volt még a teremben, a kik kíváncsi s a mint észrevettem, bizalmatlan tekintetekkel mérték végig személyemet.

Kérdésemre, hogy nem kaphatok e szállást éjszakára, egy kis ideig még csak választ sem kaptam, a helyett a nyolcz szál vendég titkosan összenézett, mire a fogadós feleségével a szoba legtávolabbi zugába húzódott és vele suttogva tanácskozott.

Nekem szegyet ütött a fejembe a dolog és gyanakodni kezdtem.

Végre a fogadós nagysokára nesztelen léptekkel hozzám sompolygott, mervezen az arcomba nézett, úgy, hogy majd átszurt a szemével s megszólalt:

— Mennyi ideig szándékozik itt maradni?

— Csak ezen az egy éjszakán.

— Hahaha! Nevetett erre hangosan és

Békés hangok.

Egyelőre csak két háboru folyik jelenleg a világon, de nem tudni, mikor lesz belőle több? Kevesebb nem egyhamar remélhető. Ellenben ott folyik lábunk alatt a láthatatlan harc a semmi és valami, a vagyon és nyomor, a rend és revolver közt, ezt nem is nézzük már háborúnak, annyira megszoktuk. Csak egy-egy monzai-féle véres esetről kapjuk fel a fejünket: Mi volt az? Aztán tovább elmélkedünk a kínai kegyetlenségekről.

Ilyen harcziás felhők közt kissé furcsán hangzik *Apponyi* Albert gróf beszéde, a melyet az interparlamentáris békekonferencián mondott. Ki nézné a szelid galambot, mikor saskeselyük röpködnek? Ki hallgatná *Apponyit*, mikor *Vilmos* császár mond világraszóló harczi riadókat?

A sajtóban keresi *Apponyi* a béke legerősebb propagálóját. Hát hiszen óhajnak igen szép ez, de ha jól emlékszünk, a spanyol-amerikai háboru kitörésében legnagyobb része az amerikai lapoknak volt s mintha nálunk is a nemzetiségi lapok nem egészen a testvéri szeretet fuvolahangjain írának a magyar államról. Féltő, hogy ezzel is úgy fog járni a nemes gróf, mint a szabadelvű pártba való belépéssel: mikor a szót tett követi, nagy megdöbbenéssel veszi észre, hogy mást várt ő a szavakból s mást mutatnak a tények.

Egyébként megemlítendő a kongresszusról, hogy azon *Oranje* követét is elfogadták, az angolok tiltakozása dacára.

Ez többet ért minden szép beszédnél, mert ez tett volt, ha kissé harcziás is.

Horánszky Rátóton.

Mihelyt a parlamenti színt beállott, megírtuk, hogy az ugynevezett szabadelvű-párt frakcióinak vezetői *Szell Kálmán*t a nyár folyamán *Rátóton* meg fogják látogatni és hogy ott próbálják meg majd összedrótózni a párt repezdező fazékját. Az egyik frakció fő embere, *Horánszky* tegnap délután a győri gyorsvonattal utazott *Rátóra* és még tegnap este oda is érkezett.

A monzai királygyilkosság.

Lassan mintha lohadna már az első táviratok nyomán fakadt elkeseredés, felháborodás. A részvételtáviratok özöne indul meg Olaszország felé, megkezdődik a gyilkos pörének tárgyalása is, mindezzel bevonul a kedélyekbe a józan nyugalom, mely a történeteket a hideg kritika világánál bonczolgatja.

Olaszország jövője most az új király kezébe van letéve. *Viktor Emánuel*ről eddig nem sokat hallottunk, de legalább annál nagyobb a jövő, mely előtt áll. Legelső feladata nem lehet más, mint megtenni mindent arra, hogy az összes anarkisták ne Olaszországból kerüljenek ki. *Caserio*, *Luccheni*, *Bresci*, mind olaszok voltak. Erre pedig egy mód van: elrémítés elnébe elrémítést szegezni. Az anarkistákkal szemben nem lehet most másként cselekedni, mint ellenük külön törvényekkel védekezni, mindennek előtt pedig a halálbüntetést újra alkalmazásba venni.

Csak gyáva ember képes orgyilkosságra, a gyávára pedig fődolog, hogy rárémissenek. Nem humanizmus, hanem akasztófa.

Ma érkezett távirataink a következők:

A pápa részvéte.

Monza, augusztus 1. (Saját tud. táv.)
XIII. *Leo* pápa rendkívül gyöngéd, meleghangu részvétellel intézett *Margit* királynéhez. A királynét a részvétnyilvánítás nagyon meghatotta.

A nép elkeseredése.

Milano, aug. 1. (Saját tud. távirata.)
Délelőtt 9 órakor *Ferrari* bibornok gyászmisét mondott a királyért, melyre nagy tömeg nép vonult be a székesegyházba. A nép utja a börtön előtt vezetett el, a hol *Bresci* fogva van. Itt megálltak s szitkokat, átkokat szórtak a rácsos ablakra, úgy, hogy a tömeget a rendőrség volt kénytelen eloszlatni. Az egész nép izgatottan követeli a gyilkos kivégzését, de az olasz törvény a halálbüntetést nem ismeri, csak az életfogytig tartó gályarabságot.

Ferrari bibornok a királynénál.

Monza, aug. 1. (Saját tud. táv.)
A pápa megbízásából *Ferrari* bibornok-érek meglátogatta. *Margit* királynét s hivatalosan átadta neki a pápa részvétét. *Mután a látogatást hosszabb távirat váltás előzte meg Monza és a Vatikán közt, annak politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak.*

Bresci a tettéről.

Milano, aug. 1. (Saját tud. távirata.)
*Bresci*t ma a főügyész elé vezették. Ez megkérdezte:

— De az Istenért, hogy gondolt arra hogy ezt a büntetést elkövesse?

Mire a gyilkos büszkén így felelt:

— *Miféle büntetést? A mit én elkövettem, nem bűn, hanem hőstett!*

Később beismerte, hogy egy barátjával jött *Milano*ba, de ez a barátja nem vett részt a merényletben. Megnevezni nem akarja.

A merényletet előre tudták.

Róma, aug. 1. (Saját tud. távirata.)
Óriási feltűnést keltett a következő legújabb hír:

Kitudódott, hogy egy regio-emilliei kiszolgált rendőrhivatalnok több ízben figyelmeztette a római rendőrséget, vigyázzanak, mert *Umberto* király és *Vilmos* császár ellen anarkista merénylet készül. *Vasárnap megismételte a figyelmeztetést s a megteendő óvintézkedéseket roppant sürgősnek jelezte*, de mivel a rendőrség azt gondolta felőle, hogy csak pénzt akar a rémhírekkel kicsalni, *semmit sem adtak rá.*

Hol bízták meg Bresci.

New-York, aug. 1. (Saj. tud. táv.)
Hobokenben, *New-Yersey* mellett áprilisban az amerikai anarkisták gyűlést tartottak s itt bízták meg *Bresci*t az olasz király meggyilkolásával.

valami különös sértő hangon valaki a vendégek közül.

A vendéglős erre megint visszament lábujj hegyen a feleségéhez, a ki folytonosan csak rá pislogott a szemével mint egy boszorkány s újra összesugtak egymással.

Ez még nagyobb szegyet ütött a koponyámba s most már még jobban gyanakodni kezdtem ennek a kísértet tanyának a lakóira.

— Hát jó, legyen, vette fel a szót újra a fogadós — megkapja szobáját.

A fogadósné e szóval ott hagyott bennünket s oly halkan távozott, akár csak egy árnyék.

— Hahaha! Tört ki a nevetés az előbbi vendég torkából.

— Vajjon mit nevet az a fakutya mindig magában — szólok magamhoz tépelődve s egy kissé ingerülten. Azután egy pohár sört rendeltem. De csaknem torkomon akad a szó, midőn szájamat kinyitom, mert ebben a perczen olyan rettenetes recsegés ropogás, majd sirás, nyöszörgés hallatszik az épület felsőbb lakrészeiben, hogy az itt hittem, hogy mentem leszakadt a menyország a nyakamba.

— Mi a tüzes Istennyila ez? — Szólok magamban, csak hogy épen mondjak valamit, mert ezek a némán ülő s rá pislogó különös filiszter alakok nagyon feszélyeztek. Hisz ez olyan látma, mely még a halottakat is felriasztaná sirjaikból! . . .

— Hahaha! Hallatszik újra a kísértetiesen sértő nevetés. Mit szólsz hozzá csapláros

uram, nem jó volna egy-e, ha a tulvilági árnyak megelevenednének?

— Csitt, ostoba! — Dörmögi a fogadós és nekem úgy látszik, mintha az arcza egy árnyalattal sápadtabb színt váltana.

Bizalmatlanságom és gyanakvásom most már a legnagyobb fokra hág.

Mi oka lehet ennek a borpancsolónak úgy rettegni a halottaktól? Avagy tán maga is elküldött pár lelket a másvilágra?

Legszívesebben távozni szerettem volna erről a helyről, mintha soha ott sem lettem volna; de csupa szegyenből, meg elővigyázatból sem akartam félelmemet a jelenlevők előtt elárulni, no meg késő is lett volna már a dolog, mert e perczen a fogadósné benyitott a szobába és jelentette, hogy szobám rendben van, ha akarom elfoglalhatom.

Egy nagy vöröshaju cseléd lány világitott előttem a lámpával s úgy haladtunk fel a lépcsőkön, melyek idegenszerűen recsegtek a lépéseink alatt. A szobából, melyet magam megett hagytam, utánam hallatszott annak a bizonyos vendégnek a nevetése, mely sértőbb, gunyosabb és élesebb volt, mint valaha. Pfoj! Pokolra veled te utálatos ficzkó s ördögi vigyorgásoddal!

A cseléd egy hosszú, sötét és fülledt levegőjű folyosón vezetett végig, mely mindenféle lim-lommal, edényekkel, csöbrökkel volt tele rakva.

A folyosó végére érve a lány felrántott egy alacsony, széles ajtót, mely csikorogva for-

dult meg a sarka körül, mire jéghideg légáram csapott ki a szobából a folyosóra, hogy szinte megdermedtem tőle. Nyugtalan fényárvok nyaldosták végig a falakat, mintha árnyak röpködne odakint s az ajtó zárja egy hatalmas csattanással becsukódott.

— Brrr! — Összerezentem a borzadástól. De azért a világért sem árultam volna el magamat.

— Adja ide azt a lámpát! Jó álmokat! Ezekkel a szavakkal kivettem a lámpát a cseléd lány kezéből és átléptem a küszöböt.

— Legelőször is elő azzal a reteszszel! Itt nem alszunk nyitott ajtó mellett. Igen, ha volna! Majd ha a cseresznye érik, s a fogad máza elväsik! Kinyitom az ajtót, hogy bevegyen a kulcsot a külső zárból, a kulcsnak se híre, se hamva sehol!

No szépen vagyunk! Azt a kutya rézangyalát ennek a zsvány-tanyának. Hisz ez egyenesen gyilkolásra van berendezve; hisz ez kész mészárszék.

Eh, nem lehet! Micsoda ostoba gondolatok lepik meg az embert. Micsoda gyengeség! Fú, te, a ki anyai puskaport szagoltál, viaskodtál törökkel-tatárral, csak nem ijedsz meg a magad árnyékától, mint egy fiatal leányzó a kísértettől?

A biztatás nem volt eredménytelen. Bátor-ságom visszatért. Inkább kíváncsian, semmint remegve kezdtem el vizsgálni a szoba berendezését.

Az új király megérkezése.

Róma, aug. 1. (Saját tud. távirata.) Viktor Emánuel király és Heléna királyné ma éjjel 1 óra 45 perczkor Nápolyba érkeztek. A pályaudvaron a praefektus, a parancsnokló tábornok és Crispi képviselő üdvözölte a királyi párt. Negyed óra múlva a királyi pár a génuai herczeggel tovább utazott. Reggel 6 órakor Rómába érkezett a királyi pár, a pályaudvaron a miniszterek fogadták. A királyi pár 6 óra 45 perczkor tovább utazott Monzába, a hová este 7 óra tájban érkezik.

Az angol parlament részvéte.

London, augusztus 1. (Saj. tud. táv.) A felsőház Umberto király meggyilkolása alkalmából elfogadta a királynőhöz intézendő feliratot, a melyet Salisbury miniszterelnök hosszabb beszédben ajánlott elfogadásra. Az alsóház hasonló feliratot fogadott el, a melyet Balfour, a kincstár első lordja nyújtott be.

Felsültek az oláhok.

Addig készülődtek az oláhok a párisi kiállításra kifejtendő magyarellenes akcióra, míg aztán mire tette került a sor, a végeredmény hatalmas fiaskó lett.

Első felsülésük volt ez a kiállítási gyűlések sorozatában, de nem az utolsó. Remélhetőleg következik utána több is.

A nemzetközi történelmi kongresszuson akarták első kirohanásukat megpróbálni ellenünk s kiküldték előharcosul Xénopol urat, a jászvári (Jassy) egyetem tanárát. Ezt jó eleve megtudták a magyarok s különösen a Magyar Történelmi Társulat kezdeményezésére olyan számmal jelentkeztek a történelmi kongresszuson, mint egy más nemzet sem. Nem kevesebb, mint hét magyar tudóssal szerepeltünk a felolvasások sorában, a kik közül csak *Fraknoi* püspök küldte be a kéziratát; a többi mind maga olvasta fel munkáját. Legnagyobbbrészt az I. alcsoportban működtek közre (általános történelem), úgy, hogy ezt az alosztályt *Westrin*

svéd kiküldött valóságos magyar történelmi kongresszusnak nevezte.

Xénopol rögtön az elnöki megnyitó beszéd után következett »L' hypothese dans l'histoire« (a föltevés a történelemben) című értekezésével. Szerinte a föltevések, hipotézisek épp oly jogosultak a történelemben, mint a természet-tudományokban: a hol nincsenek bebizonyított tények, ott föltevésekhez kell folyamodni, melyeket későbbi tények igazolnak. Ő szerinte sincs bebizonyítva az oláhok trajáni eredete, a balkáni kecskepásztorokból való származást pedig nem akarja bebizonyítva látni, ergo: odaállítja mégis a trajáni eredetet, mint — hipotézist, mely végre mégis csak elvezet a kívánt eredményhez: hogy t. i. az oláhok Erdély őslakói, ők annak jogos tulajdonosai. Xénopol ur mindezeket azzal a jámbor meggyőződéssel adta elő, hogy sikerülnie fog az egész kongresszust felültetni.

A derék urnak alkalma volt alaposan csatlakozni.

Rögtön felolvasása után felkelt *Lánczy* Gyula s pár czáfoló megjegyzést tett, másnap pedig *Darvai* Móricz drnak napirendre tűzött értekezése éppen ezzel a tárggyal foglalkozott. Czime: »La Hongrie et ses premiers vassaux romains« (Magyarország és első román hűbéresei). Tanulmányának kiváló élt adott az, hogy csupán a bukaresti oláh akadémia által kiadott okmányokra hivatkozott s ezekből mutatta ki nyomról-nyomra az oláh pásztorok lassu beköltözését a Balkánról, a Dunától északra fekvő vidékekre. Ezekből és az oláh nyelvből kimutatta a magyar hatást az oláhokra, mely lehetetlen lett volna egy rendezett oláh állam fennállása esetén, a miről Xénopol mesél. Értekezése valósággal tönkretette a jászvári tanár nagy zsákban árult csekélyke tudományát s végül egy kis leczkével is szolgált neki, felhíván becses figyelmét arra a veszélyre, mely a szláv tenger részéről fenyeget s amely ellen okosabb lenne a magyarokkal kezdet fogni, mint sem még minket is ellenük hangolni örökös képtelen álmaikkal és még képtelenebb követeléseikkel.

Xénopol próbált rá válaszolni, de mikor *Darvai* kérdésére kénytelen-kelletlen beismerte a *Darvai* idézte okmányok valódiságát, ügye

végképp elveszett. Az oláhok annyira érezték a vereséget és annak kellemetlen voltát, hogy többé az egész kongresszuson szóba sem merték hozni siralmas panaszaikat.

Darvai értekezése egy párisi lapban és külön füzetben is meg fog jelenni.

Az oláhok most a nemzetközi *diák-kongresszuson* próbálják meg kiköszörülni a csorbát. Előre megjósolhatjuk, hogy ott is megfogják kapni a magukét. Ugyanazon alkalommal egy oláh martirologiumot is szét fognak osztani a magyarországi kicsapott oláh diákokról. Szép kis gyűjtemény lesz az, büszkén állhatnak elő velük, mint nemzeti hősökkel. A hét magyarral, a Zrinyiekkal, Rákóczyakkal szekundás diákok szembeállítva... s ha majd a világ ebből olvassa ki a különbséget a magyar és oláh közt, el lesznek tőle ragadtatva Bukarestben?

Szociálizmus és haza.

Abban a roppant zajban s rettenetes lármában, melyet az olasz király meggyilkolása keltett az egész civilizált világon, szinte csodálatos módon hangzanak be azok az akkordok, a melyek a békebarátok hangszerein kelnek.

Azonban, ha egyetlen lehetősége van az örök béke és az általános testvéresülés megvalósulásának, úgy ez a föltétel az igazi szociálizmus megvalósulásában van. Az igazi megváltó szociálizmust pedig csak az tudja majd győzelemre vinni, a ki a haza és a vallás fogalmát összhangba tudja hozni a szociálizmus elveivel és eszméivel.

Vagyis a jövő a keresztény szociálizmusé.

Azok között, akik a kérdéshez közel férköztek, abba mély pillantást vetettek, ott van első sorban gróf *Apponyi* Albert, aki a nemzetközi békekonferencián beszédet mondott. S beszédéből, minden kommentár helyett idézzük a következő passzust:

»Itt van mindenekeelőtt a hazafiságnak egy ferde és durva felfogása, mely azt hiszi, hogy az erkölcs és az igazság elveit félre lehet tenni, mihelyt országunkról, annak vélt dicsőségéről vagy hasznáról van szó, mely nemzete számára nem ismer nagyobb dicsőséget, mint azt, hogy a háboru koczkajátékában felülkerekedjék. Ezen

Pókháló, csupaszfalak, szegényes butorzat mindenütt, a padló közepén egy jókora sötét folt. Szent Isten! Csak nem embervér talán?

— Eh, hogy gondolhatsz ily együgyü ostobaságokat! — dorgálom meg magamat a nélkül, hogy további szóra érdemesiteném magamat, ágyba fekszem és elszunnyadok.

Nem tudom már mennyi ideig alhattam, egyszer csak a torkom táján valami sajátságos meleget érzek és felbredek. Félálomban nyakamhoz kapok s megtapogatom magamat. Te remtő Isten! Hisz vérezek! A meleg vér vastag csöppekben gyöngyözik alá torkomon, karom erőltlenül lehanyatlak, szemeim meg gépiesen felnyílnak.

Borzasztó kép tárul a szemeim elé, amint magam körül széjjel nézek. Ágyam előtt, fölém hajolva szemeit vérszomjasan arczomra meresztve, kezében a gyilkoló szerszámot tartva ott áll a gyilkos. Én megdermedve az iszonytól mozdulatlan heverek ágyamon. A gyilkos most felemeli karját, a villogó penge egyet suhan a levegőben, hogy megadja nekem a kegyelem döfést, de ebben a pillanatban — mintha csoda történt volna velem — vissza nyerem eszméletemet és magamhoz térek kábultságomból.

Hirtelen talpra ugrom és torkon ragadom a gazembert.

— Félre azzal a késsel! Dobj el azonnal a kezedből! Emberek! Kiáltám dörgő hangon, hogy a házbéliek is meghallják kiáltásomat.

Rettenetes dulakodás támadt kettőnk között.

— Segítség! Segítség! Visong a nyomorult, amint vasmarokkal szorongatom.

— Ugy-ugy! Csak rajta, hívjad a czimborádat is nyomorult! Gyertek csak a hányan vagytok! Én nem félek tőletek! Ordítom neki böszülve. Dobj el azt a kést magadtól akasztófavirág, vagy megfojtalak!

— Jézus Mária! Szent atyám! — Hörgi ijedtében a haramia s térdre rogyik, a kés pedig kihull a kezéből s a padlóra esik.

A gyilkos szerszámot egy ment alatt a kezembe keritem. A mint megnézem, látom, hogy az nem egyéb, mint egy élesre fent borotva. Ez alatt azonban a merénylőnek sikerül a kezeim közül kisiklania. A gyáva ficzko a s. oba legtávolabbi zugába menekül s ott torkaszakadtából segítségért kiabál, úgy, hogy a hangja a fogadó minden zugába hallatszik.

Késsel a kezemben feléje közeledtem.

— Vallj meg aljas haramia, miért akartál meggyilkolni?

— Jaj, könyörüljön rajtam! Az Isten is megáldjal családos ember vagyok! Szólj össze-tett kézzel rimánkodva. Szánakozzék legalább gyermekeimen!

— Igen, szánakozzam a gyermekeiden?? S te nem állottad volna apjuktól megfosztani egy leendő nemzedéket! Felelj, miért törtél az életemre?

— En? Dehogy, hisz Ön...

— Ne beszélj átkozott zsevány fajzat, mit vétettem ellened, hogy volt szived egy embert ártatlanul meggyilkolni?

— Engedjen meg uram, hisz nem... Csakugyan nem... Engedjen...

— Ne hadarj itt össze-vissza! Arra felelj, miért akartál engem felkoncolni?

— Én nem akartam az urat felkoncolni, sem meggyilkolni, csak meg akartam borotválni!

— Borotválni akartál éjjeli 12 órakor?

Hát az udvarias Figarók megőrültek, hogy az alvókat akarják borotválni?

— Én nem a magam jószántából háborgattam az urat, bocsásson meg; nekem a lent mulató vendégek gazdag jutalmat ígértek, ha Önt álmban, észrevétlenül megborotválom. Én szegény családos ember vagyok, az ígret elcsábított, még egyszer kérem, bocsásson meg, távol volt tőlem az a szándék, hogy az urat meggyilkoljam.

Az álgylkosnak egész hangja és kinézése elárulta, hogy őszintén beszél. Szánalmas és bocsánatkérő alakjával úgy állt előttem, mint maga a töredelem és élő bocsánatkérés. Önuralmam visszatért s lassankint világosság gyult elmémbe. Beláttam, hogy kelepcebe csaltak az ominózus távirattal. Egész tisztán láttam már az összefüggést a csaplárosok sugdosása, az egyik vendég kiállhatatlan nevéte és a szakállam ellen indított merénylet között.

a téren is tisztázni kell a fogalmakat. Ha a szövetség programjába beleszuszhatna olyasm, a mi a hazafiság megtagadását, vagy gyöngítését eredményezné, akkor sem engem nem látnának itt, sem honfitársaim egyikét sem. De távol ettől, inkább az a törekvésünk, hogy ezt az erényt legmagasabb fokára emeljük, legtisztább kifejezésre hozzuk, megtisztítva azt attól a heterogén vegyülettől, melyet az erőszak uralmának századai beléje kevertek. Alkalmazzuk rá minden nemes szeretet törvényét, mely nem a bűnrészességben, hanem az erkölcsi tökélyesbülés közös törekvésén alapul. Szeressük eléggé hazánkat, hogy mindenekelőtt becsületét övjük meg minden erőszakos és igazságtalan tettek szennyétől. Szeressük elég dicsvágygal, hogy ne a materiális birkózást tűzzük ki pályájául, hanem a szellem, az alkotó munka, a társadalmi béke ama vívmányának a megszerzését, melyek után, midőn önmagunknak diszt, hasznót, gazdaságot szerzünk; egyszermind az egész népcsaládnak haladását szerzünk és az egész emberiség áldásában részesülünk. Szeressük elég okossággal és előrelátással, hogy legfőbb javait ne tegyük, rossz családapa módjára, kockárára, a háboru kockázatára, de inkább biztosítsuk azokat a jog és a nemzetközi igazságosság szilárd alapjain. Szeressük elég lelki emelkedettséggel, hogy a népek szeretetét inkább kívánjuk neki, mint azok rettegését; féljenek őt megtámadni, de ne tartsanak attól, hogy általa megtámadtatnak. Szeressük hazánkat így még katonai dicsőségének érdekében is, mely csak akkor ragyog teljes fényében, ha a jogos védelem szentesíti a kard használatát és elhomályosul, ha azt kaland, vagy hódítási vágy szolgálatában teszi.

Közel jár ez a beszéd, ismételjük, ahhoz a kérdéshez és problémához, a melyet a keresztény szociálizmusnak kell megoldania. A legtisztább hazaszeretet eszméje került itt a szociálizmus legmélyebb lényege mellé. De a híd nem találta Apponyi sem meg, a mely átvezethetne az egyik párttól a másikig, csak egymás mellé állította a két világmozgató ideát.

Ez a híd pedig csakis a mélyen érzett igazi vallásosság lehet, mely nélkül nincs szeretet, szeretet nélkül pedig nincs orvosság a szociális bajokra.

Nemsokára pedig egészen lehullott a lepel a titkos cselszövénnyről. Hangos lármá és pajzán nevetés közt jött fel az előbbi társaság a vendéglő földszinti szobájából a háló szobába. A látvány, ami eléjük tárult, szerfelett komikus volt. A szoba egyik sarkában a megszeppent Figaro kuporgott kegyelemért esedezve előttem, a ki fölig borotvált arccal, mint a boszszuló nemezis, felháborodott valójának egész fenségében állottam előtte.

A bonyodalom ezután gyors megoldást nyert. A vendégek, a kik velem ezt a rozsz tréfát elkövezték, leleplezték magukat s kitűnt, hogy egytől-egyik közeli rokonaim, a kik egy rám nézve előnyös házasság nyelbe ütése érdekében tartották czélszerűnek hosszú, bozontos szakállom levételét, még pedig, minthogy beleegyezésem nem remélték, a már leirt erőszakos módon, mely bármennyire felizgatott is, mégis be kell vallanom, hogy szerfelett genialisan volt kieszelve és bárcsak felig lett végrehajtva, mégis teljes mértékben sikerült, mert most már a megmaradt szakállerdőt saját magamnak kell eltávolítanom arcom másik oldaláról, hacsak azt nem akarom, hogy félíg lenyuzott Fauu-arcczal járjak-keljek az embe- rek közt.

A városház építése.

— Haussmann Alajos tervvázlata. —

Az utóbbi 20 év nem mult el meddőn Nagyvárad életében, mert igazi fejlődése, széplése, rendezése erre az időre esik.

Elkezdve a Körözs-köpartoktól és a közvágóhídtól egész a színházig, mind ezen idő alatt létesült. S éppen nem tréfa, hanem komoly valóság, hogy aki 20 év óta nem látta e várost, alig fog ráismerni.

A nagyobb alkotások különösen az utóbbi évekre esnek.

De azért még égető szükségként, elodáhatlanul tolul előtérbe a városház építésének szüksége.

Szégyenletes az az állapot, hogy a városi hivatalok a város különböző részein, öt-hat épületben vannak elhelyezve.

Érzi ennek az állapotnak a tarthatatlanságát a törvényhatóság is s ezért határozta el az építést; azonban még mindig a tervezeténél s ott vagyunk, hogy magunk sem tudjuk, miként építsük fel az új városházát.

A törvényhatósági bizottsági tagok egy része impozáns, monumentális városházát akar, míg a másik rész kerülni akar minden drága diszt, hanem arra akarja fektetni a fősúlyt, hogy kényelmes, hosszú időre megfelelő legyen az új városháza.

A hely kérdése most már el van döntve; a Szent László-téren, a régi reál-iskola helyére építik a városházát.

Nagy gondot adott eddig az, hogy ez a terület Nagy-Körözs-utca felől tört vonalba halad. Itt nagyon nehéz lett volna úgy építeni, hogy ez a nagy szépség hiba eltűnjék.

Ifj. Rimanóczy Kálmán, a városház tervezője készített olyan tervet is, a mely szerint ezen oldalon derékszögben épülne a városháza s előtte háromszögű parkot létesítenének.

A terveket megbirálás végett Haussmann Alajos országos híru műépítész, műegyetemi tanárhoz küldték fel, aki szintén a derékszögű építést javasolja, de egy általa készített és megküldött situáció szerint.

Haussmann Alajosnak a polgármesterhez küldött véleménye a következőleg hangzik:

Ifj. Rimanóczy Kálmán építész ur f. évi július hó 30-án felkeresett és a városház tervét személyesen mutatta be, kérvén véleményemet az iránt, vajjon a ferde irányu avagy a derékszögű oldal homlokzati megoldást tartom-e helyeseknek.

A kérdésnek minden oldalról való megvilágítása és alapos megfontolás után arra a meggyőződésre jutottam, hogy a derékszögű megoldás érdemi az elsőbséget, mert jobb és észszerűbb alaprajzi elrendezést enged létesítenni, a mi az épület használhatósága szempontjából első sorban döntő momentum.

Nehézség csakis a Körözs felé néző homlokzat művészi megoldásánál mutatkozik és nézetem szerint ezen homlokzat a tervezett számos kiszokellék és a torony beiktatásával egységes, egyöntetű művészi egészsként nem képezhető ki.

Ezért voltam bátor egy situációt készíteni és csatolva mellékelmi, melynek elfogadása esetében mindkét cél t. i. jó alaprajz és egységes homlokzati kiképzés érhető el.

E szerint az oldalhomlokzat derékszögben csatlakozik a főhomlokzathoz ezzel egységes egészet képezvén. A rendőrségi épület pedig mint erősebb kiszokellék két egyenlő nagyságu homlokzat részből áll középen az átlós irányba helyezt tűzörségi toronnyal, mely utóbbiba kapu alkalmazandó.

A torony e helyen indokolt és szerényebb méreteken építhető.

Ezen elrendezés mellett az épület Körözsoldali homlokzata előtt egy háromszög alakú előkert marad, melynek ugy gyakorlati, vala-

mint szépsészeti előnyei vannak. Azon körülmeny, hogy a belső udvar valamivel kisebb lesz mint a hogy eddig tervezve volt, csak előny, mert még elég nagy a folyosók megvilágítására és lehetővé teszi azt, hogy a fölépcső a Vestibulum tengelyébe helyeztessék. A belső beosztás, a helyiségek elrendezése a javasolt situáció mellett nem változnak, mert a beépített terület körülbelől ugyanaz maradt.

Meggyőződésem, hogy ezen situáció elfogadásával egy jó és minden követelményt kielégítő városházat fognak emelni.

Fogadja tiszteletem kifejezését, a melylyel vagyok kész szolgálja

Budapest, 1900 július hó 31-én.

Haussmann s. k.

Füldőlevelek a Tátrából.

Tátralomnicz, július 28.

Magyarország egyik legkisebb nyaralóhelyéről írom e sorokat, amely nyaralóhely a magyar állam jótekonysága folytán lassankint első helyre emelkedik.

Poprád-Felka állomásról naponta hat vonat megy, ugyanannyi jön erre a kies helyre, négy állomást érint: Szepes-Szombat, Mateocz, Tarpatok és Nagy-Lomnicz állomásokat és a vonat Tátra-Lomniczra, a lomniczi csucs aljába visz fel.

Itt ugyan hőseget nem érez az ember. Az örökös hóval fedett magas Tátra kellemes enyhe levegőt ad s csak akkor izzad meg az ember, hogyha nagyobb sétát tesz.

Tátralomnicz gazdagon be van hintve pompás nyaralókkal; a legszebb épülete azonban a fürdő, amelyben a hidegvizgyógyintézetben szükséges berendezések a gyógyászat haladásának legmagasabb fokát mutatják. Van kád- és nagy tükörfürdője a szenvedő emberiség gyógyítására.

Nem kell mondanom, hogy ugy, mint más helyen, itt is a fenő az uralkodó élőfa a Szepességben és hogyha parkjának fái megnőnek, aligha lesz kisebb hely ennél.

A levegő hűvösségét nagyban előmozdítják a Tátrából lerohanó patakok, amelyek csevegve futnak le a legapályosabb helyekre, üde párával szórván be utjaikat.

Tátralomnicztól félnek az apróbb fürdők, hogy általa a magyar állam nagy versenyre kél e kisebb fürdőkkel a Tátra aljában; pedig ez téves, mert nagy közönségünk egyre jobban és jobban vonzódik a Tátrához, a magyar állam Tátralomnicz támogatásával a magyar arisztokracziát törekszik ide vonzani, törekszik elsoktatni a külföldtől, hiszen a Tátra nagyban pótolja az alpesi vidékeket.

Tátralomnicz nyaralóhely és Nagylomnicz község között van berendezve a lóversenypálya, melyet az európai szárazföld minden részéből látogatnak és valóban érdemes is, mivel versenydíjai eléggé magasak, az első díj 60.000 korona.

A lóversenyre, mely most augusztus 6-án veszi kezdetét és 7., 9., 10. napjain tart, már is nagyban készülődnek, a tátralomniczi és a vidékbeli nyaralókat kezdik benépesíteni a lóversenyre jövő idegenek.

Egyébiránt a turista élet a Magas-Tátrában csak most kezd életre kelni, a poprád-felkai állomás gazdagon kezdi a nyaraló vendégeket szállítani a Tátra aljába.

A tátralomniczi utról szét tekintve, mindenfelé látjuk a nyaralókat emelkedni.

A magasban, a lankásabb helyeken, mindenütt fenők között toronyos nyaralók emelkednek, amelyekben az ország és a külföld lakosai vendégektől huzódnak meg.

A tátralomniczi nyaralóhelyről szépen gondozott út vezet a nem távol fekvő Matlárháza

nyaraló-telepre, ami valamivel magasabban fekszik Tátralomnicznál, Matlárháza község, néhai b. emlékeztető Makroczy Gábor premontrei-rendű tanár születéshelye, nem nagy távolságra van a nyaralótól.

A tátralomniczi és mallárházai nyaralókat fenyőerdőn keresztül vezető út köti össze, ahol a sétáló közönség nagy számban keres üdülést.

Mi Poprádfelkáról délután 12 óra 53 perczkor indultunk Tátralomniczra és a délután 6 óra 20 perczes vonaton tértünk vissza nyaralóhelyünkre, a vasuti vitel-díj II-od osztályon oda és vissza egyenként 1 kor. 80 fillér.

Tátralomnicznak nagyon sok vendége van az arisztokráciából, a tőkepénzesekből, színészek közül és a társadalom többi osztályaiból, hatalmas vendéglő látja el a vendégeket, habár kissé magas áron, az étkezőket.

Dús László.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Augusztus 4. A városi árvaház igazgató választmányának ülése d. e. 11 órakor.

Augusztus 4. A községi iskolaszék alakuló ülése d. u. 5 órakor.

Aug. 4. A v-velencei Népkör táncszestélye Karger Sándor vendéglőjében.

Augusztus 4. A »Fehér kereszt« közgyűlése. d. e. fél 12 órakor a városházán.

Augusztus 5. A »Réti Népkör« táncvigalma saját helyiségében.

Augusztus 5. A 48-as Népkör nyári mulatsága a Karger-vendéglőben.

* **Porciunkula bucsu.** Ünnepek van ma a Szent Ferencz rendi kapuczinus atyáknak, Porciunkula napja. Jelentős, igen nagy fontosságú esemény emlékéért jelenti a nap, amidőn Assisi Szent Ferencz Porciunkulában az első rendházat megalapította. A nagyvárad kapuczinusok templomában ma, csütörtökön déltől 10 órakor ünnepélyes szent mise és predikáció lesz, a mely bucsuval van összekötve. Minden évben nagy számú ájtatos hívő vesz részt az ünnepélyes istentiszteleten.

* **A román trónörökös Nagyváradon.** Az olasz király temetésén a román király képviselőjében öcsöce, a trónörökös fog megjelenni. Tegnap indult el Romániából s az éjjel Nagyváradon utazott át. Erkezését alig tudta valaki, így csak az volt kint a pályaudvaron, a kinek éppen dolga volt, azok sem sejtették, hogy a budapesti vonathoz csatolt szalonkocsiban a szomszéd állam trónjának örököse utazik. Az itt időzés alatt a román trónörökös kocsijából senki sem szállt ki, még csak a függönyök sem lebbentek meg. Pár percz múlva a vonat tovább robogott Budapest felé.

* **Nagyvárad renoméja.** Évek óta kutatott, keresett, tárgyalt Nagyvárad város polgármestere és főszámvévője egy nagyobb kölcsön után, míg a 2.600.000 koronát felvette a város. Ez nem abban leli magyarázatát, hogy Nagyváradnak nem volna meg a hitele, hanem az általános pénzügyi pangásban. Más városok még nehezebben jutnak pénzhez. Például a kincses Kolozsvár a vízvezeték kiépítésére 600.000 frt kölcsönt akart felvenni, azonban az egyetlen pénzintézet, a mely a kölcsönre ajánlatot tett, azt is követelte, hogy a város összes vagyonára a vízvezetékre, sőt még a pótdóra is tábláz-

tassék be a kölcsön. Ezt azonban kerekén megtagadták, mire a pénzintézet elállott ezen követelésétől. — Nagyvárad pár millió kölcsönrel tartozik, de a kölcsön felvételénél meg sem kísértettek ilyen kikötést.

* **Kinevezés.** A nagyvárad kir. tábla elnöke dr. *Diószegi Győző* margittai ügyvédjelöltet díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Közigazgatási ülés.** Nagyvárad város közigazgatási bizottsága, ma augusztus hó 2-án délután tartja rendes havi ülését. Legfontosabb tárgya lesz az ülésnek a közigazgatás fél éves jelentésével kapcsolatosan előterjesztendő kívánalmak, óhajok és panaszok az egyes szakminiszterekhez. Nagyváradnak van elég alapos kívánalma, a melyek nagyrésztben jogosultak is, azonban a tapasztalat szerint vajmi keveset remélhetünk a kormány jóakaratótól.

* **Egészségtelen szódavizek.** Már megirtuk, hogy a nagyvárad alkalmi szikviz-társaságtól 216 üveg szódavizet foglalt le a rendőrség. A vizsgálat folyamán kiderült, hogy az üvegekben volt folyadék egészségtelen s az ólomfejtől a üvegek egyrészt mérges, nem az előirt szabályoknak nem felel meg. Ezért a kapitányi hivatal a szikvizet kiöntette, 47 üveget megsemmisített s 67 darabot pedig visszaadott azzal a szigorú utasítással, hogy javíttassa ki a társaság. Büntetés-képen pedig 100 korona bírságot rótt ki. A társaság a kapitányi hivatal ezen ítélete ellen felbevezett, de Nagyvárad város tanácsa a kapitányi hivatal ítéletét helyben hagyta.

* **Az olasz borok ellen.** Az olasz borok beözönlésének megállítására céljából Nagyvárad város közgyűlése feliratot intézett a földművelésügyi miniszterhez, a melyben az olasz borok vámjának felemelését kéri. A feliratot az összes társaságoknak megküldötte a város pártolási végett. Gümörvármegye értesítette Nagyvárad városát, hogy a magyar bortermelés érdekében szintén szükségesnek tartja az olasz borok vámjának felemelését s ez irányban a Nagyvárad városához hasonló feliratot intéz a kereskedelmi miniszterhez.

* **Nagy betörés a fővárosban.** Ma éjjel nagyobb szabású betörés történt a fővárosban. A gonosztevők, a fővárosnak egyik legélőnkebb utcájában, — hol különösen az éjjeli élet zajos — dolgoztak kiváló sikerrel. A Király-utca 25. számú házban történt a betörés, a hol *Klein Mór* vendéglős lakik. A betörők a vendéglős szelvést készülőként át hatoltak a vendéglős lakásába. Első dolguk az volt, hogy az asztal fiókját feltörték. Itt legnagyobb örömeikre, megtalálták a nagy Wertheim-szekrény kulcsát, a melylyel azután könnyű szerrel bejuthattak az erős vasalkotmányba. A pénzszekrényben bő aratások volt. Elvittek mindent, a mit csak benne találtak. A többek között két darab takarékpénztári könyvecskét 20 ezer korona értékben. A pénz az első hazai takarékpénztárnál van betéve. Elvittek ezenkívül igen sok ékszert és egy pár forintos bankjegyet. Az ékszerek leírása a következő: 2 drb. férfi briliáusgyűrű, az egyik sima lapos aranyból való kék kövel, több apró briliáns körülette, a másik ferdén recézett, széles arany nagy briliáns kövel: két drb. női gyűrű, az egyik vékony aranyból való, három kisebb briliánsal, a másik kisebb figaró gyűrű, több apró briliánsal; egy drb. női brosz, ferde négyszögű alakban, két oldalt briliánsal, közepén kék kövel; egy drb. aranyláncszeméből fonott karperecz függelékkel: egy darab sima vékony arany karperecz, két briliántkövel, s egy sötét vörös kövel. A rendőrség nyomozza a tetteseket.

* **Megmérgezte a szüleit.** Egy elvetemdedt gonoszlelkű leány bűnösségét derítette ki a napokban a kászonyi csendőrség. László

Juliának hívták a bűnös leányt, a ki megmérgezte a szüleit, hogy a szeretőjét megtarthassa magának. Pulai Sándor kászonyi legény régóta szerelmi viszonyban állott László Juliával. Ezt a viszonyt a leány szülei ellenezték s a legényt ki is tiltották a házból. Mindezek daczára a viszony a két fiatal között tovább is fennmaradt s ennek következménye is észlelhető volt már. A leány nemrégiben azzal a kéréssel fordult Pulaihoz, hogy vegye feleségül, vagy vigye magával valahová, mert nem akar a szülei háznál maradni. Pulai ekkor azt felelte, hogy csak az esetben veszi feleségül, ha a leány szülei felelősen a viszonyukat ráírják. A leány tudta, hogy szülei inkább kitagadják, semhogy Pulaihoz adják, hozományra pedig egyáltalán nem számíthat. Hogy szeretőjét el ne veszítse, elhatározta, hogy szüleit elpusztítja s akkor a vagyont is megkapja a Pulai feleségül veszi. Gonosz tervét a múlt hó 29-én hajította végre, a mikor öreg apja és anyjának a kávéjába arsenikumot tett. A két öreg gyanútlanul itta a kávéját s rövid idő alatt iszonyú kínok között meghaltak. A boncolás alkalmával kiderült a mérgezés és a vizsgálóbíró vallatására a gonoszlelkű leány beismerte, hogy ő mérgezte meg a szüleit. A gyilkos leányt bekisérték a törvényszéki fogházba.

* **Csődbe jutott czég.** A Hartmann és társa nagyvárad borkereskedő czég ellen a nagyvárad kir. törvényszék elrendelte a csödböt. Csödbiztos *Mihályházi Kálmán* törvényszéki bíró, tömeggondnok dr. *Fodor Gyula* ügyvéd.

* **A román zsidók javára eddigelé 70.000 korona folyt be a Schlesinger és Polakovits czégnél.** Értesülésünk szerint Kanadából még nem érkezett válasz arra a kérdésre, vajjon egy tömegben befogadják-e a kivándorlókat? De akár érkezik válasz, akár nem, ma mégis utnak indítanak vagy száz olyan kivándorlót, kik mindenképen megfelelnek az amerikai igényeknek és a kiknek partraszállását bármikor megengednék. A ma utnak indulók többnyire női emberek. A többiek Budapesten maradnak a kanadai válasz megérkezéig és a menyinyiben ez a válasz szombat e-tig meg nem jönne, vissza fogják őket Romániába szállítani, hogy vége legyen már ennek az en gró kol-dulásnak.

* **Halálozások.** *Domokos Andor* v.-olaszi-r. kath. elemi tanítót és családját mély gyász érte. Anyósa: özv. *Stokera Adolfné* 70 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 2 órakor lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Domokos Andor és neje szül. *Stokera Ida* úgy a maguk, mint gyermekeik: *Domokos Mariska*, *Ilona*, *Blanka*, *Ida*, *Andor*, *Jenő*, *Béla*, *Gizella* és *Anna*; nővéreinek gyermekei: *Jakab*, *Emma* férj. *Jánossy Józsefné* s gyermekei, *Jakab*, *Lina* férj. *Papp Ödönné* s gyermekei; *Galló Imre*, *Galló Róza* és számos rokonok nevében mély fájdalommal tudatják a felejtethetlen jó anyának, nagyanyának, anyósának és nagynénének: özv. *Stokera Adolfné*, szül. *Harry Rózának* élete 70-ik évében, hosszas szenvedés után történt gyászos kimúltát. A jobblétre szenderültnek földi maradványai folyó hó 2-án, d. u. 2 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint a Biharmegyei közpórházból fognak az anyaföldnek visszaadni. Mely végtisztességtelre az elhunyt rokonai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1900. augusztus 1. Az örök béke áldása lengjen fölötté!

Guruby Márton a maga s *Dezső* és *Jolán* gyermekei; *Kollárszky István* veje, *Kováts Mária* menyje; valamint *Kollárszky Ilona*, *László*, *Miklós* és *Erzsébet* s *Guruby Mariska* mint unokák, ugyszint az összes rokonság nevében is, fájdalomteit szível tudatják a szerető jó hitves, anya, anyós, nagyanya és rokonok *Gurubi Mártonné* szül. *Leitner Irénnek* f. évi aug. hó 1-ső napján hajnali 2 órakor, életének 53-ik, boldog házasságának 32-ik évében a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A megboldogult drága halott földi maradványa ugyan e hó 3-án d. e. 3/4 11 órakor fog a róm. kath. egyház szertartása szerint a Biharmegyei közpórháznál beszenteltetni és az olasz-i közsirkertben örök nyugalomra

tétetni. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyan e hó 4-én d. e. 10 órakor fog az olasz-i plebánia-templomban az Egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt ronkonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyváradi, 1900. augusztus hó 1-én. Béke poraira!

* **Véres harc horvát és magyar munkások között.** A drávaszabályozási munkálataknál a vállalkozó nagyszámú horvát munkást elbocsátott s helyettük dolgozóbb és jóra valóbb magyar munkásokat fogadott fel. Emiatt örökös volt a gyűlölet a horvátok és a magyarok között. A multkor a magyar munkások közül valami tizenötven bementek Szimovecz községbe, hogy ott maguknak élelmiszereket vásároljanak. Találkoztak az elbocsátott horvát munkásokkal és éles szóváltás után véres verekedés támadt közöttük.

A verekedés híre csakhamar összefutott a község férfi lakossága és a piacon közre fogták a magyar munkásokat s dorongokkal felfegyverkezve támadtak rájuk. A magyarok karókat kaptak fel és ezzel védekeztek.

Az esetnek híre futott, a Dráva parton tanuló magyarok között, a kik vagy négyszázán ásóval, lapáttal berohantak a községbe és a horvátokat megtámadták. A magyarok csakhamar kiszabadították a megszorult magyar munkásokat. Tizenkét horvát és három magyar munkás halva maradt a csatateren. Ezekon kívül számtalan sebesülés történt.

A szomszéd városból egy század huszárt küldtek ki a helyszínre s csak ezeknek sikerült a verekedőket szétzavarni. A csendőrség és katonaság most állandóan a Dráva parton lévő munkás telepen tartózkodik, mert attól lehet tartani, hogy a horvátok megtámadják a munkás telepet.

Az agyonvert magyar munkások Szélpál János, Kakuksi András és Révész József vöszkei lakosok voltak.

A vizsgálat már megindult s eddig mindkét részről számos letartóztatás történt.

* **Anarkista merényletek.** 1876. óta, a mikor a szociálisták a berni kongresszuson az anarkizmust kimondták s 1878. óta, a mikor az anarkisták már a fejedelmek kiirtására törekedtek, a következő merényletek történtek:

1878. május 11. Hödel merényletet követ el I. Vilmos német császár ellen.

1878. június 2. Dr. Nobiling rálő I. Vilmos német császárra.

1878. október 25. Moncasi meg akarja ölni XII. Alfonso spanyol királyt.

1878. november 17. Passanante le akarja szurni Umberto olasz királyt.

1879. október 20. Solowieff merénylete II. Sándor csár ellen.

1879. október 31. Hartmann merényletet követ el ugyancsak a csár ellen.

1879. december 30. Otero és Gonzales merénylete XII. Alfonso ellen.

1880. február 17. Bombamerénylet Sándor csár ellen.

1881. március 13. II. Sándor csár bombamerénylet áldozatául esik.

1885. június 13. I. Vilmos német császár ellen Reinsdorf és társai merényletet követnek el.

1894. aug. 20. Caserio leszurja Sadi Carnot, francia köztársasági elnököt.

1897. Umberto király ellen újabb merénylet.

1898. szept. 10. Erzsébet magyar királynét Genfben megölik.

Mellett az anarkisták dolgoztak volna, szintén több merénylet történt.

1840-ben Lajos Fülöp elé dobtak bombát.

1840-ben egy porosz polgármester rálőtt IV. Frigyes Vilmosra.

1853-ban Ferencz Józsefet akarta leszurni Libényi.

1858-ban Pianori pisztolyból lőtt rá III. Napoleonra.

1858-ban újabb merényletet követtek el Napoleon ellen. Orsini gróf vetett a kocsija elé bombát.

1865-ben Lincoln Ábrahámot egy színházi páholyban leszúrták.

Merényletet követtek még el az angol királynő s a római pápa ellen is. A perzsa sah pár év előtt merénylet áldozata lett.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő távirataink szólnak:

Az oroszok külön háboruja.

Pétervár, aug. 1. (Saját tudósítók táv.)

A vezérkar a következő jelentéseket kapta: Grodekov tábornok jelenti Khabarovszkából jul. 28-iki kelettel. A kínaiak julius 26-án ágyúzták Blagovjescsenszket. Reszunov szotnyaparanconok megtámadott és megsemmisített egy kínai őrséget és lángba borított egy kínai falut. A Szelenga nevű gőzhajót, amint az Amur folyón fölfelé ment, lövésekkel nyugtalanították a kínaiak, de az orosz ágyúk elhallgattatták őket. Az oroszok vesztesége jelentéktelen volt. Egy ház megrongálódott. Julius 28-án egy gőzhajó Kharbinből 1500 embert, köztük 79 beteget és 49 sebesültet hozott Lakhaszuba. A mureni állomáson sineket raknak le. Julius 26-án Orlov tábornok egy különítménnyel átkelt a határon Abagajtunnál, a hol a vasuti munkát újra megkezdték. Julius 28-án Blagovjescsenszket a kínaiak ágyúkkal támadták meg, a mire az őrség szintén ágyúzással felelt. Segédcapatok közelednek. 27-én reggel egy kínai őrszem a jakatiranszkájai állomás közelében megtámadta az amurvidéki hadosztályból való kozákokat. Szervijanov ezredes különítménye megsemmisítette az őrszemet és azután visszatért. 23-án Szakharov tábornok különítménye előnyomult Vanzája falu ellen, a melyből az Odessza gőzösre löttek, ugyszintén mindazok ellen a falvak ellen, a melyekben rablások fordultak elő. Ezeket a falvakat mind felgyújtották és a mellett sok fegyvert, lővérszert és más készletet ejtettek zsákmányul. Julius 24-én Szakharov különítménye a bajantuni erőd elé vonult, a hol Vinikov ezredest és a kínai vasutak egyik ügyvivőjét megölték. Rekognoszálás alkalmával kiderült, hogy a vár őrsége 2000 ember. A kínaiak eleinte alkudozásra és kérésre fogták a dolgot, a mikor a tábornok a várhoz közeledett és a kozákok előnyomultak, puska- és ágyutüzést kezdtek, a mely estére hevesebb lett. Végül azonban a kínaiak mégis elhagyták az erődöt és elfutottak. Az oroszok 5 Krupp-ágyut foglaltak el, a melyek még nem voltak ágyutalpakra állítva, továbbá sok töltényt, négy hajóágyut és tüzérségi lővérszert ejtettek zsákmányul.

Előnyomulás Peking felé.

London, aug. 1. (Saját tud. táv.)

A Morningspost-nak jelentik Washingtonból tegnapi kelettel: Choato londoni amerikai nagykövet ma érintkezésbe lépett Salisbury-val a Peking felé való azonnali előnyomulás dolgában és tudomására adta, hogy az Egyesült-Államok el vannak tökéve az azonnali előnyomulásra. Salisbury azt válaszolta, hogy Angli. is kész erre. — A Times-nak jelentik Tien-cinből, hogy Gaselee tábornok törzskarával julius 28-án odaérkezett. Nagy segédcapatok is érkeztek oda. Az előnyomulás azonnal megkezdődik. Az oroszok és japánok Poitang felé tolják előre őrszei-

ket. Jamakucsi tábornok reméli, hogy három nap alatt beveszi Jangcunt. — Ugyanez a lap jelenti Sanghaiból 31-iki kelettel, hogy a santungi kormányzó azt táviratozta a sanghahi angol főkonzulnak, hogy a Macdonald követnek küldött üzenetet átadták. Macdonald válaszáat a cungli-jámennek fogják átadni és az küldi el majd a főkonzulnak.

Orosz jelentések a háboruról.

Pétervár, augusztus 1. (Saját. tud. táv.)

Alekszejev tengernagy azt táviratozta, hogy a *tiencini arnezáiban sok hadiszert koboztak el*, amelyet azonban még nem irtak össze. A zsákmány között van *300 ágyú és sok drágaság*, amelyet Li-Hung-Csang palotájában találtak. — A kasgári konzul jelenti 20-iki kelettel, hogy a helyzet ott az orosz csapatok mozdulatairól terjesztett álhírek következtében nagyon nyugtalanító. — A mohamedán lakosság fel van háborodva a kínaiak ellen. A kínai hatóságok érthetetlen rendszabályai csak fokozzák az izgatottságot. A kínai csapatok között is mutatkozik forrongás. — A kuldsai konzul jelenti 27-iki kelettel, hogy a cjancjuni kormányzó azt a parancsot kapta a császárnétól, hogy az oroszokat mind meg kell ölni, a mire a kínaiak már előkészületeket is tettek, de a konzulátus segítségére kiküldött két orosz lovasszázad megérkezére helyreállt a nyugalom. Mindazáltal Dsungáriából torgótokat vontak össze Kuldsában. Most mindenütt teljes nyugalom van.

Conger távirata.

London, aug. 1. (Saját. tud. táv.)

Egy julius 27-iki tiencini távirat, a mely Csifun át érkezett ide, a következőket jelenti: Ma egy futár érkezett ide Pekingből, a ki julius 21-én kelt táviratokat hozott Conger követtől, továbbá Anglia, Japán és Németország képviselőitől és több más magánszemélytől. Ezek a táviratok megerősítik a korábbi jelentéseket. A futár a maga részéről megerősítette az utak rossz állapotáról és a pekingi uton lévő kínaiak számáról szóló híreket. Conger az amerikai konzulhoz intézett jegyzékében ezt mondja: *Megegyezés jött létre, a melynek értelmében julius 16. óta nem lőnek ránk.* Élelmiszereink néhány hétre van, de lővérszerünk kevés. Ha a kínaiak úgy folytatják a lövöldözést, mint eddig, nem tarthatjuk magunkat soká és akkor mindnyájunkat felkonozolnak. Remélem, hogy nemsokára fölszabadítanak bennünket. — Egy kelet nélküli magánjelentés ezt mondja: Tegnap egy fehér zászlós követ Jung tábornoktól jegyzéket hozott Macdonald követnek, a melyben a kínai tábornok azt kérdezi, hajlandók-e az idegenek fegyverszünetet kötni. Macdonald azt válaszolta, hogy hajlandó erre avval a föltétellel, hogy a kínaiak felhagynak a lövöldözéssel és nem nyomulnak közelebb a követséghez. A lövöldözés most szünetel és mindenütt teljes nyugalom van. Eleségünk rizs és lóhus. A levélíró nagy veszedelmet lát abban, hogy a Tien-cinben megvert kínaiak Pekingbe jönnek. Az amerikaiak julius 3-án éjjel kirontottak a követség házából és nagy kárt tettek a kínaiakban. Chaffee (?) tábornoknak egy julius 30-iki csifui kábelsürgönye szerint ott azt beszélik, hogy Takuból a nemzetközi csapatok julius 31-én akarják megkezdni az előnyomulást Peking felé.

A pekingi harcok.

Washington, aug. 1. (Saját tud. táv.) Caolidge ezredes, a tiencini amerikai csapatok parancsnoka a következő tegnapi táviratot küldte: Julius 25-én a pekingi japán katonai attasétól 22-én kelt levél érkezett Tiencinbe, amelyben az attasé aggódva kérdezi, mikor érkeznek a felmentő csapatok. Julius 13. óta — mondja a levél — éjjel-nappal folyton támadnak bennünket. Már csak a legnagyobb erőfeszítéssel védelmezhetjük magunkat. Ha egy héten belül nem jöttök, valószínűleg nem fogjuk magunkat tovább tarthatni. A levél nem tesz említést az ellenségeskedés megszűnéséről.

Tilos a sifferes távirat.

Brüsszel, augusztus 1. (Saját tud. táv.) A külügyminiszter De Cartier sanghai belga ügyvivőtől a következő keleti táviratot kapta: Az idevaló amerikai főkonzul e hó 22-én a helyi hatóságok közvetítésével táviratot küldött a pekingi amerikai követnek. Seng taotáj értesítette a főkonzult, hogy a csungli-jámen nem engedi meg sifferes táviratok továbbítását, hanem azt követeli, hogy a táviratokat rendes írással szövegezzék.

EGYESÜLETEK

A »Fehér Kereszt« közgyűlése. A »Fehér Kereszt« egyesület nagyváradai fiókja holnapután, augusztus hó 4-én délelőtt fél 12 órakor tartja közgyűlését a városházán. Ez alkalommal módosítják az alapszabályokat és az igazgatósági tagokat választják meg.

Tanítók gyűlése Gyulán. A »Gyula-vidéki róm. kath. néptanító-egylet« Gyulán, 1900. évi aug. 6-án a központi iskola emeleti helyiségében közgyűlést tart. Tárgysorozat: 1. A gyűlést megelőzőleg reggeli 8 órakor szentmise és »Te Deum« az anyateplomban, hol a tagtársak testületileg vesznek részt. Hymnusz. 2. Elnöki megnyitó beszéd. 3. A magyar királyság, a magyar szent korona és a magyar katolicizmus 900 éves jubileuma. Emlékirat, irta és felolvassa: Székely Lajos tanító. 4. »A magyar nemzetért.« Költmény, szavalja: Jerzsák Árpád tanító. Szózat. 3. Titkári jelentés az egylet évi működéséről. 6. Takácsy Lajos pénztárnok jelentése az egylet vagyoni állásáról. 7. Netaláni indítványok és folyó ügyek tárgyalása, ezzel kapcsolatban az esztergomi ünnepélyekre képviselő kiküldése. 8. Tisztújítás. Délben 1 órakor közeled a Göndöcs népkerti pavillon dísztermében, melyre a gyűlésen megjelenő tagtársak mindnyájan hivatalosak. Gyulán, 1900. évi július hó 28-án. *Kny Antal*, kerületi esperes, egyesületi elnök. *Székely Lajos*, tanító, egyleti jegyző. — Az egylet tagjai Gyulán szállás és ételmezzel — régi szokás szerint — szívesen ellátatnak; kéretnek azonban, hogy eljöveteleket Székely Lajossal lehetőleg előre tudassák. Az országos tanítói segélyalap és az egyleti 1—1 korona évi tagdíj egyidejűleg Takácsy Lajos pénztárnoknak befizetendő, avagy meg nem jelenés esetén postán beküldendő.

Igazságszolgáltatás.

Elfogott utonálló. Vagy két hét előtt történt, hogy a rákoskereszuri országúton kirabolták *Korczy* bukovinai földmivest. Neincsak 415 forintnyi pénztől fosztotta meg az utonálló, de ezenfelül még veszedelmesen megesbesítette. A tettest aztán, e ki szülőföldjére, Szepes megyébe menekült, elfogták otthon *Sollész János* ismert csavargó személyében és bekísérték a szepes-ófalvai járásbíróshoz. Ma vitte be két csendőr *Sollészt* a budapesti büntető törvényszékhez, hol *Benke* Ferencz vizsgálóbíró tüstént

kihallgatta. A gonosz ember beismerte bűnét de a rabolt pénzből már csak 340 forintot találtak nála. Vizsgálati fogságban tartják.

S P O R T.**A nagyváradai lóversenyek.**

A biharmegyei gazd. egyesület kebelében alakított verseny-egylet ez évben szeptember hó hó 22. és 23-án tartja meg szokásos lóversenyét a nagyváradai gyepen.

Erre nézve a következő verseny feltételeket adta ki:

Első nap, szombat, szept. 22.

I. Ménes díj. 1000 korona, adva Biharvármegye által. Távfolság kb. 2800 m. Futhat minden Biharvármegye területén tenyésztett 3 éves és idősb ló, mely 1900. évben nyilvános idomárnál nem állott és 1900. évben 1800 koronát meghaladó értékű versenyben helyezve nem volt. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és idősb 77 kg. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kg., több ilyen, vagy egy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 5 kgmal több. Tét 30 korona fele bánat. A tétek és bánatok fele a második lovat, felerészben a versenypénztárt illetik.

II. Örögdíj akadályverseny. 1200 kor. egyleti díj, ebből 1000 kor. az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távfolság kb. 4200 m. Futhat minden 4 év és idősb belföldi és német ló, mely 1900. évben 1800 koronánál nagyobb értékű versenyt nem nyert. Teher 4 év 70 kg., 5 év 75 kg., id. 77 kg., 5 éves és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. Egy 1300 koronát meghaladó értékű vagy több kisebb értékű akadályverseny nyerője 3 kgmal több. Több 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 6 kgmal több. Tét 40 korona, fele bánat, tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

III. Nagyvárad város díja. Kettős fogatok. Díj 1000 korona, ebből 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Minden belföldi ló részére, a megjegyzésekben foglalt kivételekkel. Távfolság 3750 méter (Pálya háromszor körül.) Tét 40 korona, fuss vagy fizess.

IV. Szentmártoni gátverseny. 1000 korona, adva a Magyar Lovar-Egylet által a részére a Földmívelésügyi miniszter ur által engedélyezett subventióból. Távfolság kb. 2400 m. Futhat minden három éves és idősb belföldi ló, mely 1900. évben 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és id. 77 kg. 4 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kg, több ilyen vagy egy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 5 kgmal több. Tét 30 kor. fele bánat. A tétek és bánatok felerészben a második lovat, felerészben a versenypénztárt illetik.

V. Iklódi gátverseny. 1000 korona adja a m. kir. Földmívelésügyi miniszter ur, ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távfolság kb. 2400 m. Futhat minden 3 éves és idősb belföldi félvér, mely 1300 koronánál nagyobb értékű gát- vagy akadályversenyben mint 1., 2 vagy 3-ik helyezve nem volt. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és idősb 77 kg., 4 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve, 800 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kgmal több. Tét 30 kor., fele bánat. A tétek és bánatok az versenypénztárt illetik.

VI. Bónéki sikverseny. Díj 1000 kor., adva a Magyar Lovar-Egylet által a részére a Földmívelésügyi miniszter ur által engedélyezett subventióból. Távfolság kb. 2000 m. Futhat minden 3 éves és idősb belföldi ló, mely 1900-ban 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és idősb 77 kg. 4 év és id. nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 1000 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kg., több ilyen vagy egy 1300 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 5 kgmal több. Tét 30 kor., fele bánat. Tétek és bánatok fele részben a második lovat, fele részben a versenypénztárt illetik.

VII. Agarász lovak versenye. 1000 kor.

egyleti díj ebből 800 kor. az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távfolság kb. 1200 m. Futhat minden biharmegyei agarász egyleti tag tulajdonában levő Biharvármegye területén ellett és nevelt 4 év és id. félvér, mely 900 kor. meghaladó értékű sik-, gát- vagy akadályversenyben mint 1., 2. vagy 3-ik helyezve nem volt, a ménesdíjban nyert és helyezett lovak kivételével. Teher 4 év 72 kg., 5 év és id. 75 kg. Nyilvános verseny nyerője 5 kgmal több. Tét 30 kor., fuss vagy fizess. Tétek a versenypénztárt illetik.

Második nap, vasárnap, szept. 23.

I. Eladó síkverseny. 1000 korona egyleti díj. Távfolság kb. 1600 m. Futhat minden 3 éves és idősb. belföldi ló, mely 1900-ban 1800 koronát meghaladó értékű versenyt nem nyert. Teher 3 év 70 kg., 4 év 75 kg., 5 év és id. 77 kg. Győztes 2000 koronáért árverés útján eladó; minden 200 koronáért, melylyel olcsóbban eladónak jelentetik, 1 kg. engedményben részesül. Minimális ár 600 korona. Tét 30 korona, fele bánat. A tétek és bánatok, valamint az árverési többlet felerészben a második lovat, felerészben a versenypénztárt illetik.

II. Bárány Mannsberg Ernő emlékverseny. Handicap. Kettős fogatok. Díj 1200 korona, ebből 900 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Távfolság 3750 méter. (Pálya háromszor körül.) Maximális különbözet 425 méter. Az első napi versenyre nevezett minden fogat e versenyre is bejelentetik s 10 korona bejelentési pénzt fizet, mely a tehermegállapítás elfogadása esetén 50 koronára egészített ki. Pályázhat minden fogat, mely az első napi versenyben végig részt vett, ugyanazon kocsival és kocsisal. Teher megállapítás szept. 22-én este 8 órakor a biharmegyei nemzeti kaszinó helyiségében, annak elfogadása szept. 23-án délelőtt 9 óráig a versenytitkárságnál írásban bejelentendő.

III. Nagy akadályverseny. 2000 korona egyleti-díj, ebből 1600 korona az elsőnek, 300 korona a másodiknak és 100 korona a harmadiknak. Távfolság kb. 5000 m. Futhat minden 4 éves és id. belföldi és német ló, mely 4000 koronát meghaladó értékű gát- vagy akadályversenyt nem nyert. Teher 4 év 70 kg., 5 év 75 kg., id. 77 kg., 5 éves és id. nyeretlen lónak 3 kg. engedve. Egy 1800 koronát meghaladó értékű vagy több kisebb gát- vagy akadályverseny nyerője 3 kg., több, 1800 koronát meghaladó értékű vagy egy 3000 koronát meghaladó értékű gát- vagy akadályverseny nyerője 6 kgmal több. Tét 80 korona, fele bánat. A tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

IV. Mezei gazdák versenye. 200 korona egyleti díj. Ebből 120 kor. az elsőnek, 50 kor. a másodiknak, 30 kor. a harmadiknak. Távfolság kb. 1500 m. Minden biharmegyei vagy nagyváradai mezei gazda tulajdonában levő, biharmegyei vagy nagyváradai gazda által nevelt ló részére. Mezei gazdák által nyereg nélkül lovgolva. Hat versenyző, vagy nincs verseny. Nevezés az oszlopnál.

V. Bihari gátverseny. 1000 kor. egyleti díj. Ebből 800 korona az elsőnek, 200 kor. a másodiknak. Távfolság kb. 2400 m. Futhat minden biharmegyei agarász egyleti tag tulajdonában levő, Biharvármegye területén ellett és nevelt 4 év és idősb félvér, mely 900 koronát meghaladó értékű gát- vagy akadályversenyben mint 1., 2 vagy 3-ik helyezve nem volt. Teher 4 év 72 kg., 5 év és id. 75 kg. gátverseny nyerője 5 kgmal több. Tét 30 korona fuss vagy fizess. Tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

VI. Zerge akadályverseny. 1000 korona adja a m. kir. Földmívelésügyi miniszter ur; ebből 800 korona az elsőnek, 200 korona a másodiknak. Távfolság kb. 4200 m. Futhat minden 4 év és idősb belföldi félvér, mely 1300 koronánál nagyobb értékű gát- vagy akadályversenyben mint 1., 2. vagy 3-ik helyezve nem volt. Teher 4 év 72 kg., 5 év 75 kg., id. 77 kg. 5 év és idősb nyeretlen lónak 3 kg. engedve. 800 koronát meghaladó értékű verseny nyerője 3 kgmal több. Tét 30 korona, fele bánat. Tétek és bánatok a versenypénztárt illetik.

VII. Vigasz-verseny. 1000 korona egyleti díj, ebből 700 korona az elsőnek, 200 korona

a másodiknak, 100 korona a harmadiknak. Futhat minden ló, mely 1900. évi nagyváradi meeting valamelyik számában indult, de nem nyert. Táv. kb. 1300 m. Teher 3 év 65., 4 év és id. 73 kg. 1000 korona értékű vagy annál nagyobb verseny nyerője 2 kgmaltöbb, minden ezen felül 400 korona össznyeremény után 1 kg. több, halmozva 7 kgig. Nevezési kötelezettséggel jár ezen szám minden lóra, mely az I., II., IV., V., VI., VII. és másodnap I., III., V. és VI. versenyek valamelyikében neveztetett. Tét 20 korona, fele bánat. A tétek és bánatok a verseny pénztárt illetik.

TAVIRATOK.

Merénylet a szerb király ellen?

Budapest, aug. 1. (Saját tud. táv.) A belgrádi vasuti üzletvezetőség táviratolta a szegedi üzletvezetőségnek, hogy **Sándor királyt délután egy merénylő lelőtte.** A hirt még hivatalosan nem erősítették meg, a szerb konzulátus sem tud róla semmit. Mindazonáltal a főkonzulátuson óriási az izgatottság.

Budapest, aug. 1. (Saját tud. táv.) A szerb főkonzulátushoz Belgrádból érkezett jelentések szerint a Sándor király ellen intézett merénylet híre minden alapot nélkülöző koholmány.

Ehunyit képviselő.

Budapest, aug. 1. (Saját tud. távirata.) Ámon Ede körmöcbányai szabadelvű-párti képviselő szívszélhűdésben meghalt.

Ámon Ede 1851-ben született Körmöcbányán, jogtudor. 1879—1884 szülővárosa főjegyzője, azóta négy ízben meg választott képviselője volt.

Az Ofen-Pesth heczhez.

Budapest, aug. 1. (Saj. tud. távirata.) A kereskedelemügyi miniszter értesítette a székes főváros közönségét, hogy a nemzetközi postaegyezmény értelmében a posta nincs jogosítva az Ofen-Pesth címzésű leveleket visszautasítani, bár a miniszter maga is látja a magyarellenes tendenciát. Azonban a tanácsnak és mindenkinek joga van a hibás címzésű postaküldemények átvételét megtagadni s akkor a posta is visszaküldi ezeket feladóknak.

A szerb király esküvője.

Belgrád, augusztus 1. (Saját tud. táv.) Sándor király esküvője Masin Drágával legujabb hivatalos értesülések szerint folyó hó ötödikéni, vasárnap lesz.

Napoleon herczeg a tőzsdén.

Genf, aug. 1. (Saját tud. távirata.) Napoleon Lajos herczeg, orosz ezredparancsnok táviratilag megbízást adott Genf közelében lévő nagyértékű kastélya eladására. A herczeg az utóbbi időkben óriási összegeket vesztett a kártyaasztalnál és a tőzsdejátékokon, ezek kényszerítették erre a végső lépésre.

Gyász Alfréd herczegért.

London, aug. 1. (Saját tud. távirata.) Egy hadiparancs elrendeli, hogy a tisztek Alfréd szász-köburg-góthai herczegért augusztus 2-től szeptember 13-ig gyászt viseljenek.

Nagyváradi hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradi piacon 1899. július hó 31-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza: 13.20—12.80. Kétszeres buza 11.20—10.60. Rozs 11.40—10.80. Arpa 11.20—9.60. Zab 9.40—9.—. Tengeri: 13.——12.60. Borsó 34.—. Lencse 36.—. Bab 14.40. Köleskása 25.50. Burgonya 8.—. 100 kiló lángliszt 25.50. zsemlyeliszt 24.50. fehérkenyér liszt 23.50. barnakenyér liszt 20.50. széna fuvarral 4.—, szalma 1.— Szalonna 106.—, 6 kiló zsúp-szalma —16, 150 dkg alom-szalma —10. 1 köbm. bükfka 6.50, tölgya 6.—, cserfa 6.70, 100 kiló marhahus —.96, öntött gyertya —.86. Lámpaalaj —.82. 1 liter ó-bor 1.20. Uj-bor —.80. Pálinka —.72, Szilva-pálinka 1.80. Szesz 2.—, 1 mm. kőszó 21.50, nyers fagyú —.48. olvaszt. fagyú 72.—, szappan 48.—, mosott birka gyapju —.—, magyar gyapju —.—. Egy hektoliter ó-bor 64.—, új bor 42.—, mész 2.10, kemény faszén 3.50, puha faszén 3.—, kendernag 24.—. Főles 16.—, repce 24.—, dió 56.—, mogyoró —.—, aszalt szilva 44.—. Egy kilogramm savanyú káposzta —, szalonna 1.12, sertéshus 1.—, juh-hus 64, veres hagyma 18, fog-hagyma 36, bors 2.20, paprika 2.40, barnakenyér 18. Egy liter kőolaj 40, mm. büköny —.—, 1 mm. luczernamag —.—, 1 mm. lóhere —.—, 1 mm. burgondi —.—.

Forgalmi kimutatás 1899. évi július hó 31-ről. Tiszta buza körülbelül 1600 hltr, kétszeres buza 400 hltr, rozs 600 hltr, árpa 630 hkl. zab 350 hltr, tengeri 250 hltr, burgonya 300 hltr. Lásas jószágok: Hizott sertés mintegy 110 drb, félhizott 180, sovány 240, süldő 400, malac: 680, hizott marha 22, jármás ökör 570 fejős tehén 280, borjú 260, bivaly 17, juh és kecske 50, ló 600.

Értéktőzsdé.

Budapest, aug. 1.	
Osztrák hitel	667.50
Magyar hitel	689.50
Allamvasut	661.—
Rimamurányi	518.—
Magyar jelzálog	426.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

Budapest, aug. 1.	
Buza októberre	7.60
Buza júniusra	7.92
Tengeri	6.30
Rozs okt.	6.78
Zab okt.	5.17
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 1-én.

Magyar aranyjárdék 4%	96.—
Magyar koronajárdék	90.80
Magyar vasuti kölcson aranyban 4/10%	100.50
Magyarvasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	99.60
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	90.50
Italmérsi jog megváltási kötvény	98.30
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92.50
Magyar nyeresemény-sorsjegy-kölcson	158.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcson	189.—
Osztrák járdék papirban	97.80
Osztrák járdék ezüstben	97.—
Osztrák járdék aranyban	96.25
Osztrák korona járdék	96.75
Osztrák államsorsjegyek	184.50
Osztrák magyar bankrészevény	17.10
Magyar hitelbankrészevény	688.—
Osztrák hitelintézet részevény	666.50
Párisi vista	96.60
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.33
Németbirodalmi márka	118.45
Londoni vista	243.—
20 márkás arany	23.72

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1900. május 1-től.

Nagyvárad — Püspök-fürdő — Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad . . . . . ind.	—	730	950	—	†	—	435	—	858	†
Vásártér . . . . . >	545	722	946	*1133	105	235	427	638	850	1118
V.-Velence . . . . . >	602	740	1000	1149	120	301	445	655	915	1135
Rontó † . . . . . >	616	754	1014	1203	133	314	459	708	929	1150
Püspök-fürdő . . . . . >	621	759	1019	1208	138	319	464	713	934	1155
Félix-fürdő . . . . . érk.	635	817	1037	1220	151	332	521	727	951	1209

Félix-fürdő — Püspök-fürdő — Nagyvárad.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Félix-fürdő . . . . . ind.	637	820	910	1042	*1221	152	335	524	731	849	953	1215
Püspök-fürdő . . . . . >	623	838	—	1100	1232	203	347	541	743	—	939	—
Rontó . . . . . >	642	842	916	1104	1236	207	351	545	748	856	1000	1220
V.-Velence . . . . . >	702	856	930	1117	1249	220	406	600	801	910	1014	1236
Vásártér . . . . . érk.	717	911	945	1131	104	232	421	615	816	925	1029	1251
Nagyvárad . . . . . >	—	905	941	1127	—	†	—	608	—	919	1023	†

A *-gal jelölt csak vasár- és ünnepnap közlekedik.

Ezen vonat †) csak szükség szerint, mint különmenet fog közlekedni.

NAGYVÁRADI KERESKEDELMI CSARNOK.

A Nagyváradi Felső Kereskedelmi Iskola,

melynek végbizonyítványa egyévi önkéntesi katonai szolgálatra jogosít és melynek eddig végzett tanulói legelsőrendű kereskedő, gyári, bankáriés pénzügyi cégeknek, posta-távírdai, vasuti és egyéb közhivatalokban nyertek alkalmazást, 1900. szeptember hó 1-én 13-ik évfolyamát nyitja meg.

Az intézetet a múlt iskolai évben 120 tanuló látogatta, köztük 47 vidéki, kiknek jó családoknál való elhelyezése ügyében az iskolaigazgató készséggel jár a szülők kezére.

Minden iránt tájékoztató évi jelentés levelezőlapon tett kérésre azonnal megküldetik.

Nagyvárad, 1900. július hó.

Dr. Hoványi Géza,
iskolabizottsági elnök.